

Sygn. akt II KZ 19/22

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel

w sprawie **D. Z.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 29 czerwca 2022 r.,

zażalenia skazanego

na zarządzenie Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 23 marca 2021 r., sygn. akt X Ka (...),

o odmowie przyjęcia wniosku o doręczenie wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 18 grudnia 2020 r., sygn. akt X Ka (...), wraz z uzasadnieniem

postanowił:

uchylić zaskarżone zarządzenie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Prezesowi Sądu Apelacyjnego w (...).

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 14 lutego 2022 r. na dzienniku podawczym Sądu Apelacyjnego w (...) złożono wniosek o sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 10 lutego 2022 r. (sygn. akt II AKa (...)). Pismo nie zawierało pisemnego podpisu, ale dane w nim zawarte jako wnioskodawcę wskazywały D. Z.. D. Z. został wezwany do sprecyzowania czy wniosek dotyczy całości wyroku, czy też jego części albo samego rozstrzygnięcia o karze i innych konsekwencjach prawnych czynu oraz do osobistego podpisania takiego wniosku. Wobec braku reakcji ze strony wezwanego, Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) zarządził, by odmówić przyjęcia wniosku skazanego D. Z. o doręczenie mu wyroku z uzasadnieniem. Na powyższe

zarządzenie zażalenie wniosł D. Z., wskazując, że z uwagi na mankamenty pracy listonosza nigdy nie otrzymał pierwotnego wezwania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie jest zasadne.

Zgodnie z orzecnictwem ETPCz, prawo do poznania motywów (zwłaszcza prawomocnego) wyroku jest immanentnym elementem prawa do obrony i prawa do sądu (por. m.in. wyrok z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie Witkowski przeciwko Polsce, skarga nr 21497/14). Jak podkreślał także polski Trybunał Konstytucyjny "uzasadnianie orzeczeń sądowych jest decydującym komponentem prawa do rzetelnego sądu, jako konstytucyjnie chronionego prawa jednostki. Uzasadnienie sądowe pełni następujące funkcje: wymusza samokontrolę sądu, który musi wykazać, że orzeczenie jest materialnie i formalnie prawidłowe oraz odpowiada wymogom sprawiedliwości; dokumentuje argumenty przemawiające za przyjętym rozstrzygnięciem; jest podstawą kontroli zewnętrznej przez organy wyższych instancji; służy indywidualnej akceptacji orzeczenia; umacnia poczucie zaufania społecznego i demokratycznej kontroli nad wymiarem sprawiedliwości; wzmacnia bezpieczeństwo prawne" (wyrok TK z dnia 16 stycznia 2006 r., SK 30/05, OTK-A 2006/1/2, Dz. U. 2006/15/118). Na wagę i znaczenie uzasadnienia wyroku sądowego wskazywał także Sąd Najwyższy (por. wyrok z 4 listopada 2003 r., sygn. akt V KK 74/03).

Zwrócić uwagę należy na uzasadnienie skarżonego zarządzenia. Wskazuje ono wprost, że według Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...), to właśnie D. Z., zamieszkały pod konkretnym adresem, złożył ów wniosek. Trudno zatem ustalić powód, dla którego odmówiono przyjęcia tego wniosku, skoro mimo braku pisemnego podpisu, tożsamość jego autora nie budziła u Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) żadnych wątpliwości. Wymóg podpisania pisma w postępowaniu ma na celu weryfikację tego, czy w istocie pochodzi ono od konkretnej osoby. Ma to jednak praktyczne znaczenie dla gwarancji procesowych jedynie w przypadku pism, które prokurują czynności mogące wpłynąć negatywnie na sytuację podsądnego (np. obciążają go

kosztami lub przedłużają bieg terminów na jego niekorzyść). W sprawie niniejszej sytuacja ta nie występuje. Zatem czynienie podstawą odmowy doręczenia wyroku wraz z uzasadnieniem, braku ponownego przesłania do sądu tego samego pisma z własnoręcznym podpisem, choć nie zachodzą żadne wątpliwości co do tożsamości danej osoby, stanowi nieadekwatny formalizm skutkujący nieproporcjonalnym ograniczeniem konstytucyjnego prawa do sądu. Trudno zakładać, by wnioski o doręczenie wyroku z uzasadnieniem były składane bez realnej intencji uzyskania stosownego dokumentu. Wspominany formalizm nie służy ani wymiarowi sprawiedliwości, ani tym bardziej interesom stron.

Podobny nadmierny formalizm w ocenie wniosku o doręczenie orzeczenia wraz z uzasadnieniem wystąpił w związku z kwestią zarzuczonego braku wskazania czy wniosek ten dotyczy całości wyroku, czy jego części. Nie można wymagać od podmiotu, który nie jest profesjonalistą, posługiwania się ustawowymi formułkami. Każdy wniosek takiej osoby należy rozpatrywać w perspektywie art. 118 § 1 k.p.k. i ocenić, czego tak naprawdę dotyczy. W odniesieniu do wymogu wskazania, w jakim zakresie strona domaga się uzasadnienia wyroku, należy zatem domniemywać, że skoro osoba nie będąca prawnikiem profesjonalistą, nie precyzuje jakiej części wyroku dotyczy jej wniosek, to wniosek ten obejmuje uzasadnienie całości orzeczenia. Tak też zapewne w praktyce wyglądają wnioski przytłaczającej większości stron – domagają się one sporządzenia i doręczenia uzasadnienia odnoszącego się do całości zapadłego orzeczenia.

W tym stanie rzeczy należało uwzględnić zażalenie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania.